

Polska Sztuka Ludowa

KONTEKSTY

◆ ETNOLOGIA ◆ ETNOGRAFIA ◆ ANTROPOLOGIA KULTURY
LITERATUROZNAWSTWO ◆ FILOZOFIA ◆ HISTORIA ◆ JĘZYKOZNAWSTWO
SZTUKA ◆ NAUKI O SZTUCE ◆ SZTUKA WIZUALNA I PERFORMATYWNA

2023 rok LXXVII nr 1–2 (340–341). Indeks 369403. ISSN 1230–6142. Cena 40 zł. VAT 8%
INSTYTUT SZTUKI POLSKIEJ AKADEMII NAUK, STOWARZYSZENIE LIBER PRO ARTE

S P I S T R E Ś C I

XII Zakopiańskie Spotkania Antropologiczne pt. Wdzięczność

ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ	<i>Powrót do Itaki wdzięczności. Za wierszami Zbigniewa Herberta Słowo na otwarcie XII ZSA „Wdzięczność”</i>	5
KUBA SZPILKA	<i>Wdzięczność albo uśmiech widmowego kota</i>	11
JANUSZ BOHDZIEWICZ	<i>O Wdzięczności i dziękczynieniu</i>	15
JANUSZ BOHDZIEWICZ	<i>Chwała i dziękczynienie – o myśleniu jako wdzięczności</i>	17
AGNIESZKA GISZTEROWICZ	<i>Kapitał wdzięczności. Wdzięczność w układzie „Wn-Ma”. Wdzięczność jako kategoria ekonomiczna</i>	25
TADEUSZ BARTOŚ	<i>Wymiary wdzięczności</i>	32
MICHAŁ KLINGER	<i>Wdzięczność niewdzięczna. Wdzięczność jako kolejny fenomen pierwiastkowy antroposfery</i>	37
STANISŁAW KRAJEWSKI	<i>Wdzięczność</i>	43
WIERA MENIOK	<i>Czas dziękować i ruszać dalej... Rozstaje wdzięczności Serhija Żadana</i>	47
PAWEŁ PRÓCHNIAK	<i>Nieme obłoki, sny (o poezji Ryszarda Krynickiego)</i>	61
DARIUSZ CZAJA	<i>Wyraży wdzięczności. Pamięci Pawła Muratowa</i>	63
TOMASZ WIŚNIEWSKI	<i>Brawa, owacje, kwiaty, czyli steimerowska restytucja w teatrze</i>	71
KATARZYNA KRĘGLEWSKA	<i>Teatr wobec wojny. O praktykowaniu wdzięczności</i>	80
MONIKA KRAJEWSKA	<i>Dziękując za duszę i błyskawicę</i>	93
PAWEŁ DRABARCZYK VEL GRABARCZYK	<i>Lśnienie. Przeglądając się w Kryjówkach. Architekturze przetrwania Natalii Romik</i>	99
MONIKA SZNAJDERMAN	<i>Dom wieczności, dom wdzięczności</i>	105
ŁUKASZ STYPUŁA	<i>Ofiara wdzięczności</i>	117
ANNA SOBOLEWSKA	<i>Filmikowanie. Sztuka jako zabawa</i>	122
AGNIESZKA BEDNAREK-BOHDZIEWICZ	<i>Niewdzięczność. Niepamięć. Nieczułość. Przypadek kaszubskich herstorii</i>	131
MAŁGORZATA SADY	<i>Wdzięczność</i>	143
KATARZYNA PROT-KLINGER	<i>Skąd się bierze wdzięczność?</i>	146
DOROTA KOCZANOWICZ, LESZEK KOCZANOWICZ	<i>(nie)Wdzięczność, sztuka i konsumpcja: refleksje o filmie Menu, desublimacji i kłopotach z wykwintrnym jedzeniem</i>	151
PIOTR JAKUB FERENSKI	<i>Thanksgiving</i>	157
MAGDALENA BARBARUK	<i>Dar Curarrehue. Obserwacje wdzięczności</i>	169

MARTA ZIMNIAK-HAŁAJKO	„Od skrzywdzenia do wdzięczności”. Trauma jako zasób ruchów nurtu pro-life	178
MACIEJ KRUPA	Wdzięcznym krokiem. Ameryka na piechotę	195
JACEK DOBROWOLSKI	Walden, czyli życie w lasach H.D. Thoreau jako manifest philosophiae perennis	204
JAN ZIELIŃSKI	Paderewski w Szwajcarii: muzyk i polityk wśród sztuki i ludzi	212
KATE EDGAR, BILL HAYES	Wstęp do Wdzięczności Olivera Sacksa	226
OLIVER SACKS	Wdzięczność	227
Groza i wyobrażenia – SchulzFest 2022 w Lublinie		
PIOTR ŚLIWIŃSKI	Dobroć, miłosierdzie? Miejsce „starej wrażliwości” w poezji najnowszej	230
DARIUSZ CZAJA	Mowa wiatru. Schulz i Malaparte	235
MICHAŁ KLINGER	Groza i wyobrażenia. Bóg i Bruno Schulz	241
JACEK LEOCIAK	Egzystencje śmietnikowe (Rachela Auerbach, Bruno Schulz)	247
TOMASZ WIŚNIEWSKI	Groza i wyobrażenia w teatrze: rozpoznanie	253
AGNIESZKA GISZTEROWICZ	Dynamika i termodynamika schulzowskiego kapitału	259
KATARZYNA KUCZYŃSKA-KOSCHANY	Czerniowce Reimera Kunzega – wiersz o proporcjach i utracie. Próba interpretacji	264
AGNIESZKA GISZTEROWICZ	„Wszystko to pięknie, drogi przyjacielu, ale wróćmy do rzeczywistości”. Mówmy o księgowości	273
AGNIESZKA GISZTEROWICZ	Raport z przeciwdziałania entropii (Wn/Ma – notatki z SchulzFestu w Lublinie)	279
JÓZEF OLEJNICZAK	Groza i wyobrażenia / groza wyobraźni	284
ANDRZEJ TYSZCZYK	Groza i miłość. O Schulzu Witkiewicza	288
SchulzFest 2022 w Drohobyczu		
WIERA MENIOK	Wojenny SchulzFest w Drohobyczu – wspomnienia zamiast wprowadzenia	297
SERHIJ ŻADAN	Artysta w czasach wojny – Schulz utracony i ocalony	303
WIERA MENIOK	„Śpiewem wskazywać morderców”. Serhija Żadana oda do wolności (z Schulzem i Słowackim w tle)	307
JURKO PROCHAŚKO	Des Schrecklichen Anfang	315
OSTAP SLYWYNSKI	Względność śmierci. Kilka myśli o tanatologii Brunona Schulza	319
JEWHEN NACHLIK	Bruno Schulz – niezwykły i rozpoznawalny	323
DANYŁO ILNYCKIJ	Schulz. Antonycz. Vogel. Wyobrażanie. Doganianie. Pamiętanie	329
AŁŁA TATARENKO	Kobieca wyobrażenia i rzeczywistość grozy: schulzolog czyta opowiadania Nady Gašić	339
STANLEY BILL, XAVIER FARRÉ, KETI KANTARIA, ARIKO KATO, WEI-YUN LIN-GÓRECKA, HANELE PALKOVÁ, THEODOSIA ROBERTSON, HENRYK SIEWIERSKI, BRANISLAVA STOJANOVIĆ, KAREN UNDERHILL	Schulz czyli świat	342
WIERA MENIOK	Drohobycz, Schulz i Żadan w wierszach Mariusza Olbromskiego	351
MARIUSZ OLBROMSKI	Wiersze	353

KATARZYNA HABER	<i>Wenus</i>	355
ANNA KASZUBA-DĘBSKA	<i>Skąd Xięga bałwochwalcza</i>	359
DARIUSZ CZAJA, PAWEŁ DRABARCZYK VEL GRABARCZYK	<i>O nocach ciemnych. Rozmowa wokół książki</i> <i>Blask ciemnieje</i>	363
DAWID SZKOŁA	<i>Cień i sens</i>	371
KRZYSZTOF M. BEDNARSKI	<i>Z archiwum artysty (11): Pamięć zapisana w kamieniu.</i> <i>Ewa Demarczyk</i>	377
KRZYSZTOF M. BEDNARSKI	<i>Z archiwum artysty (12): Pamięć zapisana w kamieniu.</i> <i>Jan Lityński</i>	380
LESZEK KOCZANOWICZ, MAGDALENA BARBARUK, PIOTR JAKUB FERENSKI	<i>O kulturze i polityce. Rozmowa o książce Leszka Koczanowicza</i> <i>Niedokończone polityki.</i> <i>Demokracja, populizm, autokracja</i>	383
TOMASZ TOMASIK	<i>Myslenie na bezdrożu.</i> <i>O Ośmiu pochwałach Janusza Bohdziewiczza</i>	391
MARTA KUDELSKA	<i>Ireneusz Kania – człowiek, którego dharmą jest gapienie się</i> <i>na świat</i>	398
MARIA POPRZECKA	<i>Żółta plamka</i>	405
ANDRZEJ FRANASZEK	<i>„Harpun zachwytu”. Józef Czapski i Adam Zagajewski</i> <i>w sporze o naturę świata</i>	412
HANNA STRYCHALSKA	<i>Imię Eurydyki. Wokół poematu Blask</i> <i>Marka Kazimierza Siwca</i>	422
EWA PARTYGA	<i>Od pieśni Anitry do taranteli: rekontekstualizacja</i> <i>jako metoda twórcza</i>	432
MAREK ZAGAŃCZYK	<i>Greckie ścieżki (I)</i>	441
JAN ZIELIŃSKI	<i>Spod powieki</i>	
JERZY S. WASILEWSKI	<i>Etnolog w podróży (13): Na Patriarsznych, w poszukiwaniu</i> <i>utraconego tramwaju</i>	453
	Chodząc w Tatry	
KUBA SZPILKA, MACIEJ KRUPA	<i>Bonus od istnienia. Rozmowa o książce Kubby Szpilki</i> <i>Chodząc w Tatry</i>	466
PAWEŁ PRÓCHNIAK, MONIKA SZNAJDERMAN, KUBA SZPILKA	<i>W stronę gór: o książce Kubby Szpilki Chodząc w Tatry.</i> <i>Rozmowa w Domu Słów</i>	472
PAWEŁ SMOLEŃSKI, KUBA SZPILKA	<i>Niedługo będę się zbierał. Rozmowa wokół książki</i> <i>Chodząc w Tatry</i>	481
KUBA SZPILKA	<i>Tatrzański Paweł</i>	489
JAROSŁAW MIKOŁAJEWSKI	<i>Wiersz dla Pawła Smoleńskiego</i>	492
JAROSŁAW MIKOŁAJEWSKI	<i>O wystawie Homo Sacer</i>	493
ROBERT ZYDEL, ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ	<i>Muzeum Etnograficzne w kontekstach</i>	498
MAGDALENA KOMORNICKA, MAGDALENA WRÓBLEWSKA, PAULINA ZOMER, ROBERT ZYDEL	<i>Do wyrzucenia. Historia współczesnego kryzysu</i> <i>– debata o śmieciach</i>	500
	Noty o autorach	507
	Summaries	517
	Contents	529

„Wdzięczność”

XII ZAKOPIAŃSKIE SPOTKANIA ANTROPOLOGICZNE

Zakopane 8.12.2022 – 11.12.2022

GALERIA WŁADYSŁAWA HADZIŁA, PL. M. MUZEUM TATRZAŃSKIEGO
JACZEŃSKA 18B, ZAKOPANE

CZWARTEK 8.12.2022

- 14.30 – 15.00
PROF. ZBIGNIEW BENEDIKTOWICZ (antropolog, IS PAN „Konteksty” Warszawa) – Powrót do Itaki wdzięczności. Słowo na otwarcie XII ZSA „Wdzięczność”.
- 15.00 – 15.30
DR. JANUSZ BOHDZIEWICZ (kulturoznawca, AP Słupsk) – Chwała i dziękczynienie, czyli pochwała osobliwości.
- 15.30 – 16.00
DR. AGNIESZKA GISZTEROWICZ (teoretyczka rachunkowości, KA im. A.F. Modzelewskiego) – Wdzięczność w układzie Wn – Ma.
- 16.00 – 16.30 wykład on – line
PROF. TADEUSZ BARTOŚ (filozof, teolog, AH Pułtusk) – Wymiary wdzięczności.
- 16.30 – 17.00 wykład on – line
DR. MICHAŁ KLINGER (teolog prawosławny, dyplomata) – Wdzięczność niemiędzy. Wdzięczność jako kolejny fenomen pierwiastkowy antroposofy.
- 17.00 – 18.00 DYSKUSJA
- 20.00
WIECZÓR W „HALAMIE”
„Blask ciemnieje” **DARIUSZ CZAJA** – o książce z autorem rozmawiają **ZBIGNIEW BENEDIKTOWICZ** i **KUBA SZPILKA**

PIĄTEK 9.12.2022

- 9.30 – 10.00
PROF. STANISŁAW KRAJEWSKI (filozof, UW Warszawa) – Wdzięczność jako cnota duchowa.
- Wystąpienie on – line.
Z powodu wojny w Ukrainie i problemów z łącznością trudno określić precyzyjnie czas wykładu.
- 10.00 – 10.30
PROF. WIERA MENOIK (historyczka literatury Uniwersytet Drohobycz) – Czas dziękuję i ruszać dalej... Rozstaje wdzięczności Serhija Zadana
- 10.00 – 10.30
PROF. PAWEŁ PRÓCHNIAK (historyk literatury, UP Kraków) – Nieme obłoki, sny / dziękując za wiersze, dziękując wierszom.
- 10.30 – 11.00
PROF. DARIUSZ CZAJA (antropolog, UI Kraków) – Wyrazy wdzięczności. Amnezja i pamięć.
- 11.00 – 11.30
PROF. TOMASZ WIŚNIEWSKI (filolog, teatrolog, UG Gdańsk) – Słowo, gesty, brawa czyli Steinerowska restytucja w teatrze.
- 11.30 – 12.00
DR. KATARZYNA KRĘGLEWSKA (teatrolog, UG Gdańsk) – Wzrost, wspólnota. Ukraina w przestrzeni teatralnej Trójmiasta.
- 12.00 – 14.00 DYSKUSJA/KAWA
- 14.00 – 14.30
MONIKA KRAJEWSKA (artystka, działaczka ruchu żydowskiego w Polsce) – Dziękując za duszę i błyskawicę.
- 14.30 – 15.00
DR. PAWEŁ DRABARCZYK (historyk sztuki, Uwr Wrocław) – Usilenie. Przeglądając się „W kryjówkach przetrwania” Natalii Ronik.
- 15.00 – 15.30
DR. MONIKA SZNAJDERMAN (antropolożka, pioskarka, wydawczyni) – Co zawdzięczamy umarłym. Opowieść o życiu i śmierci na cmentarzu żydowskim w Górkach
- 15.30 – 16.00
PROF. WOKIECH MICHERA (antropolog, IKP UW Warszawa) – Wdzięczność i wdzięk. Między nudą i szaleństwem.

- 16.00 – 16.30
DR. ŁUKASZ STYPULA (religioznawca, IR UI Kraków) – Ofiara wdzięczności.
- 16.30 – 17.00
PROF. JACEK LEOCIAK (historyk literatury, IBL PAN Warszawa) – Rozmowa o książce „Zapraszamy do nieba” prowadzenie Maciej Krupa
- 17.00 – 18.00 DYSKUSJA
- 20.00
WIECZÓR W „HALAMIE”
PROF. ANNA SOBOLEWSKA (historyczka literatury, IBL PAN Warszawa) – „W pobliżu Mirona” (film i opowieść o Białoszewskim w związku z wdzięcznością).

SOBOTA 10.12.2022

- 9.30 – 10.00
DR. MARCIN JARZĄBEK (historyk, UI Kraków) – Opowieść o wdzięczności. Wdzięczność (w) pamięci.
- 10.00 – 10.30
DR. AGNIESZKA BEDNAREK-BOHDZIEWICZ (antropolożka, UG Gdańsk) – Niewdzięczność. Niepamięć. Nieczłotność. Przypadek kaszubskich herstorli.
- 10.30 – 11.00
MALGORZATA SADY (artystka, karatorka, PIATK Warszawa) – Wdzięczność w Sokolousku.
- 11.00 – 11.30 wykład on – line
PROF. KATARZYNA PROT – KLINGER (psychołożka, psychoterapeutka APS Warszawa) – Skąd się bierze wdzięczność?
- 11.30 – 13.30 DYSKUSJA/KAWA
- 13.30 – 14.00
DR. HAN. DOROTA KOCZANOWICZ, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski)
PROF. DR. HAN. LESZEK KOCZANOWICZ (SNWPS) – Wdzięczność i panowanie. Dwa filmy o jedzeniu.
- 14.00 – 14.30
DR. PIOTR JAKUB FERENSKI (kulturoznawca, Uwr, WSPW Wrocław) – N – dół.
- 14.30 – 15.00
PROF. MAGDALENA BARBARUK (kulturoznawczyni, Uwr Wrocław) – Dar Caramehus. Obserwacje wdzięczności.
- 15.30 – 17.00
MACIEJ KRUPA (antropolog, tłumacz, Zakopane) – Wdzięcznym krokiem. Ameryka na piechotę.
- Dyskusja
20.00
Wieczór w „Halamie”
„Niedokończona polityki. Demokracja, populizm, autokracja”
LESZEK KOCZANOWICZ – o książce z autorem rozmawia **JAN SZPILKA**

NIEDZIELA 11.12.2022

- 10.00 – 10.30
PROF. MARTA ZIMNIAK-HAŁĄSKO (kulturoznawczyni, UW Warszawa) – Od zranienia do wdzięczności. Trauma jako zasób w nurtach terapii inspirowanych myślą chrześcijańską.
- 10.30 – 11.00
DR. JAN SZPILKA (antropolog) – W podjęcie za upiększenie
- 11.00 – 11.30
KUBA SZPILKA – Tatrzańskie wdzięczność. Rozmowa o książce Janusza Bohdziewicza „Osłem pochwał. Szkice z antropologii myślenia”.
- 11.30 – 13.00 DYSKUSJA
- 13.00 ZAMKNIĘCIE KONFERENCJI

WYKŁADY ONLINE,
NA ŻYWO, NA NASZYM
KANALE YOUTUBE:
[@fenduszakzopiaczycy9687](https://www.youtube.com/@fenduszakzopiaczycy9687)

